Tämä asiakirja on ainoastaan dokumentointitarkoituksiin. Toimielimet eivät vastaa sen sisällöstä.

►**B** **EROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI 2003/54/EY,**
annettu 26 päivänä kesäkuuta 2003,
sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 96/92/EY kumoamisesta

(EYVL L 176, 15.7.2003, s. 37)

Oikaistu:

►**C1** Oikaisu, EYVL L 16, 23.1.2004, s. 74 (2003/54/EY)

▼B

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI 2003/54/EY,

annettu 26 päivänä kesäkuuta 2003,

sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 96/92/EY kumoamisesta

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 47 artiklan 2 kohdan, 55 artiklan ja 95 artiklan,

ottavat huomioon komission ehdotukset ([1]),

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ([2]),

kuultuaan alueiden komiteaa,

noudattavat perustamissopimuksen 251 artiklassa määrättyä menettelyä ([3]),

sekä katsovat seuraavaa

(1) Sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä 19 päivänä joulukuuta 1996 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 96/92/EY ([4]) on merkittävästi edistänyt sähkön sisämarkkinoiden luomista.

(2) Kyseisen direktiivin täytäntöönpanosta saadut kokemukset osoittavat ne merkittävät hyödyt, joita sähkön sisämarkkinat saattavat tuottaa tehokkuuden parantumisena, hintojen laskuna, palvelun tason parantumisena sekä kilpailukyvyn parantumisena. Merkittäviä puutteita esiintyy kuitenkin edelleen, ja näiden markkinoiden toimintaa on mahdollista parantaa; erityisesti tarvitaan konkreettisia säännöksiä tasapuolisten toimintaedellytysten varmistamiseksi tuotannossa ja määräävää markkina-asemaa ja markkinoiden valtaukseen tähtäävää toimintaa koskevien riskien vähentämiseksi varmistamalla syrjimättömät siirto- ja jakelutariffit siten, että verkkoon pääsy perustuu tariffeihin, jotka on julkaistu ennen niiden voimaantuloa, sekä varmistamalla, että pienten ja heikossa asemassa olevien asiakkaiden oikeuksia suojellaan ja sähköntuotannossa käytettyjä energialähteitä koskevat tiedot ilmoitetaan sekä mainitaan lähteitä, joissa annetaan tietoa niiden ympäristövaikutuksista, mikäli sellaisia on käytettävissä.

(3) Lissabonissa 23 ja 24 päivänä maaliskuuta 2000 kokoontunut Eurooppa-neuvosto pyysi suorittamaan pikaisia toimia sähkö- ja kaasualojen sisämarkkinoiden toteuttamiseksi ja näiden alojen vapauttamisen nopeuttamiseksi, jotta niillä saavutetaan täysin toimintakykyiset sisämarkkinat. Energiamarkkinoiden vapauttamisen tilannetta koskevasta toisesta kertomuksesta 6 päivänä heinäkuuta 2000 antamassaan päätöslauselmassa Euroopan parlamentti vaati komissiota sopimaan yksityiskohtaisesta aikataulusta, jonka mukaisesti yksityiskohtaisesti määritellyt tavoitteet tulee toteuttaa energiamarkkinoiden asteittaiseksi mutta täydelliseksi vapauttamiseksi.

(4) Perustamissopimuksessa Euroopan kansalaisille taatut vapaudet — tavaroiden vapaa liikkuvuus, palvelujen tarjoamisen vapaus ja sijoittautumisvapaus — ovat mahdollisia ainoastaan täysin avoimilla markkinoilla, jotka antavat kaikille kuluttajille mahdollisuuden valita vapaasti toimittajansa ja kaikille toimittajille mahdollisuuden toimittaa vapaasti hyödykkeitä asiakkailleen.

([1]) EYVL C 240 E, 28.8.2001, s. 60 ja EYVL C 227 E, 24.9.2002, s. 393.

([2]) EYVL C 36, 8.2.2002, s. 10.

([3]) Euroopan parlamentin lausunto, annettu 13. maaliskuuta 2002 (EUVL C 47 E, 27.2.2003, s. 350), neuvoston yhteinen kanta, vahvistettu 3. helmikuuta 2003 (EUVL C 50 E, 4.3.2003, s. 15) ja Euroopan parlamentin päätös, tehty 4. kesäkuuta 2003 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä).

([4]) EYVL L 27, 30.1.1997, s. 20.

▼B

(5) Täysin toimintakykyisten ja kilpailukykyisten sisämarkkinoiden toteuttamisen suurimmat esteet liittyvät muun muassa verkkoon pääsyyn, hinnoitteluun ja markkinoiden erilaisiin avautumisasteisiin eri jäsenvaltioissa.

(6) Jotta kilpailu toimisi, verkkoon pääsyn on oltava syrjimätöntä, avointa ja kohtuullisesti hinnoiteltua.

(7) Siirto- tai jakeluverkonhaltijan syrjimätön verkkoon pääsy on sähkön sisämarkkinoiden toteuttamisen kannalta ensiarvoisen tärkeää. Siirto- tai jakeluverkonhaltija voi olla yksi yritys, tai se voi koostua useista yrityksistä.

(8) Tehokkaan ja syrjimättömän verkkoon pääsyn varmistamiseksi on asianmukaista, että jakelu- ja siirtoverkkoja käyttävät oikeudellisesti erilliset yksiköt, jos on olemassa vertikaalisesti integroituneita yrityksiä. Komission olisi arvioitava jäsenvaltioiden kehittämiä vaikutukseltaan vastaavia toimenpiteitä tämän vaatimuksen tavoitteen saavuttamiseksi ja, tapauksen mukaan, tehtävä ehdotuksia tämän direktiivin muuttamiseksi. On myös asianmukaista, että siirto- ja jakeluverkonhaltijoilla on verkon ylläpitoon, käyttöön ja kehittämiseen tarvittavien voimavarojen osalta tosiasiallinen päätösoikeus, kun kyseiset voimavarat ovat vertikaalisesti integroituneen yrityksen omistuksessa ja käytössä. On välttämätöntä, että siirtoverkonhaltijoiden ja jakeluverkonhaltijoiden riippumattomuus taataan erityisesti suhteessa tuotanto- ja toimitusintresseihin. Siirtoverkonhaltijoiden, jakeluverkonhaltijoiden ja kaikkien tuottajien ja toimittajien välille on tästä syystä perustettava riippumattomia hallintarakenteita.

On kuitenkin tärkeää erottaa kyseinen oikeudellinen eriyttäminen ja omistajuuden eriyttäminen. Oikeudellinen eriyttäminen ei merkitse voimavarojen omistajan muutosta, eikä mikään estä samankaltaisten tai identtisten palvelussuhteen ehtojen soveltamista kautta koko vertikaalisesti integroituneen yrityksen. Syrjimätön päätöksentekomenettely olisi kuitenkin varmistettava vastuullisten päätöksentekijöiden riippumattomuutta koskevin organisatorisin toimenpitein.

(9) Kun kyseessä ovat pienet verkot, pienen verkon kanssa yhteenliitetyt siirtoverkonhaltijat saattavat joutua varmistamaan lisäpalvelujen tarjonnan.

(10) Vaikka tässä direktiivissä ei käsitelläkään omistajuuskysymyksiä, on muistettava, että jos siirto- tai jakelutoimintaa harjoittava yritys on oikeudelliselta muodoltaan eriytetty tuotantoa ja/tai toimitusta harjoittavista yrityksistä, verkonhaltijaksi voidaan nimetä sama yritys, joka omistaa infrastruktuurin.

(11) Jäsenvaltioille olisi annettava mahdollisuus tarvittaessa vapauttaa pienet jakeluyhtiöt näistä jakelutoiminnan oikeudellisen eriyttämisen vaatimuksista, jotta näille yrityksille ei aiheutuisi suhteetonta taloudellista ja hallinnollista taakkaa.

(12) Lupamenettelyt eivät saisi aiheuttaa sähköntuottajille hallinnollista rasitetta, joka on kohtuuton niiden kokoon ja mahdolliseen vaikutukseen nähden.

(13) Olisi toteutettava lisätoimenpiteitä sen varmistamiseksi, että verkkoon pääsyä koskevat tariffit ovat avoimia ja syrjimättömiä. Näitä tariffeja pitäisi soveltaa kaikkiin verkon käyttäjiin syrjimättömin perustein.

(14) Helpottaakseen tiettyyn jäsenvaltioon sijoittautuneiden sähköalan yritysten sähkön toimitussopimusten tekemistä jossakin toisessa jäsenvaltiossa olevien, vaatimukset täyttävien asiakkaiden kanssa, jäsenvaltioiden ja, tapauksen mukaan, kansallisten sääntelyviranomaisten olisi pyrittävä luomaan nykyistä yhdenmukaisemmat edellytykset ja samantasoiset kelpoisuusedellytykset koko sisämarkkina-alueelle.

(15) Yhden tai useamman kansallisen sääntelyviranomaisen harjoittamalla tehokkaalla sääntelyllä on tärkeä osa syrjimättömän verkkoon pääsyn takaamisessa. Jäsenvaltiot määrittelevät sääntö-

▼B

lyviranomaisten tehtävät, toimivallan ja hallinnolliset valtuudet. On tärkeää, että kaikilla sääntelyviranomaisilla kaikissa jäsenvaltioissa on sama vähimmäistoimivalta. Näillä viranomaisilla olisi oltava valtuudet määrittää tai hyväksyä tariffit tai ainakin siirto- ja jakelutariffien laskentamenetelmät. Nämä tariffit olisi julkaistava ennen niiden voimaantuloa, jotta vältetään epävarmuus ja kalliit ja aikaavievät riidat.

(16) Komissio on ilmoittanut aikovansa perustaa Euroopan sähkö- ja maakaasumarkkinoita varten eurooppalaisten sääntelyviranomaisten ryhmän, joka muodostaisi soveltuvan neuvontamekanismin kansallisten sääntelyviranomaisten välisen yhteistyön ja yhteensovittamisen tukemiseksi, jotta edistetään sähkön ja maakaasun sisämarkkinoita ja pyritään saavuttamaan tässä direktiivissä ja maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä 26 päivänä kesäkuuta 2003 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2003/55/EY ([1]) sekä verkkoon pääsyä koskevista edellytyksistä rajat ylittävässä sähkön kaupassa 26 päivänä kesäkuuta 2003 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1228/2003 ([2]) vahvistettujen säännösten yhdenmukainen soveltaminen kaikissa jäsenvaltioissa.

(17) Syrjimättömät ja kustannusvastaavuuden takaavat tasapainottamismekanismit ovat tarpeen kaikkien markkinatoimijoiden, myös uusien yrittäjien, tehokkaan markkinoille pääsyn varmistamiseksi. Tämä olisi saavutettava perustamalla tasapainottamisvaatimusten täyttämiseksi avoimet markkinaperusteiset mekanismit sähkön toimitusta ja ostoa varten niin pian kuin sähkömarkkinat ovat tulleet riittävän likvideiksi. Niin kauan kuin markkinat eivät ole likvidit, kansallisten sääntelyviranomaisten olisi toimittava aktiivisesti sen varmistamiseksi, että tasapainottavat tariffit ovat syrjimättömiä ja vastaavat kustannuksia. Samalla olisi tarjottava asianmukaisia kannustimia sähkön syötön ja ulosoton tasapainottamiseksi ja järjestelmän tukemiseksi.

(18) Kansallisten sääntelyviranomaisten olisi voitava asettaa tai hyväksyä tariffit tai niiden laskentamenetelmät siirtoverkonhaltijan tai jakeluverkonhaltijan (-haltijoiden) ehdotuksen pohjalta tai tämän verkonhaltijan (tai näiden verkonhaltijoiden) ja verkon käyttäjien yhteisesti sopiman ehdotuksen pohjalta. Näitä tehtäviä suorittaessaan kansallisten sääntelyviranomaisten olisi varmistettava, että siirto- ja jakelutariffit ovat syrjimättömiä ja vastaavat kustannuksia, ja otettava huomioon hajautetun sähköntuotannon ja kysynnänhallintatoimien ansiosta pitkällä aikavälillä vältetyt verkon rajakustannukset.

(19) On tärkeää, että yhteisön koko teollisuus ja kauppa, pienet ja keskisuuret yritykset mukaan luettuina, sekä kaikki yhteisön kansalaiset, jotka hyötyvät sisämarkkinoiden taloudellisista eduista, voivat myös nauttia korkeatasoisesta kuluttajansuojasta, ja että erityisesti kotitaloudet ja jäsenvaltioiden harkinnan mukaan myös pienet yritykset voivat myös nauttia julkisen palvelun takeista, erityisesti toimitusvarmuuden ja kohtuullisten tariffien suhteen, koska se edistää oikeudenmukaisuutta, kilpailua ja epäsuorasti työllisyyttä.

(20) Sähköasiakkaiden pitäisi voida valita toimittajansa vapaasti. Sähkön sisämarkkinoiden loppuunsaattaminen on kuitenkin syytä toteuttaa vaiheittain, jotta teollisuus voi mukautua tilanteeseen ja jotta varmistetaan, että asiakkaiden etujen suojelemiseksi on toteutettu riittävät toimenpiteet ja luotu riittävät järjestelmät ja että asiakkailla on käytännössä todellinen mahdollisuus valita sähkön toimittajansa.

(21) Markkinoiden asteittainen avaamisen täydelliselle kilpailulle tulisi poistaa niin pian kuin mahdollista jäsenvaltioiden väliset

([1]) Katso tämän virallisen lehden s. 57.
([2]) Katso tämän virallisen lehden s. 1.

▼B

eroavuudet. Olisi varmistettava, että tämän direktiivin täytäntöönpano on avointa ja varmaa.

(22) Lähes kaikki jäsenvaltiot ovat päättäneet varmistaa sähköntuotantomarkkinoiden kilpailun avoimen lupamenettelyn avulla. Jäsenvaltioiden olisi kuitenkin varmistettava mahdollisuus myötävaikuttaa toimitusvarmuuden turvaamiseen tarjouskilpailu- tai vastaavalla menettelyllä, jos lupamenettelyn pohjalta ei rakenneta riittävää sähköntuotantokapasiteettia. Jäsenvaltioilla olisi ympäristönsuojelun ja uusimman teknologian edistämiseksi oltava mahdollisuus järjestää uutta kapasiteettia koskeva tarjouskilpailu, joka perustuu julkaistuihin arviointiperusteisiin. Uusi kapasiteetti käsittää muun muassa uusiutuvat energialähteet sekä sähkön ja lämmön yhteistuotannon.

(23) Toimitusvarmuuden turvaamiseksi olisi seurattava kysynnän ja tarjonnan tasapainoa yksittäisissä jäsenvaltioissa, ja tämän perusteella olisi laadittava kertomus yhteisössä vallitsevasta tilanteesta ottaen huomioon eri alueiden välinen yhteenliittämiskapasiteetti. Seurantaa olisi harjoitettava ajoissa, jotta toimitusvarmuuden vaarantuessa voidaan toteuttaa asianmukaiset toimenpiteet. Tarpeellisen verkkoinfrastruktuurin rakentamisen ja ylläpidon, yhteenliittämiskapasiteetti mukaan luettuna, tulisi edistää sähköntoimitusten vakautta. Tarvittavan verkkoinfrastruktuurin, yhteenliittämiskapasiteetti ja hajautettu sähköntuotanto mukaan luettuina, ylläpito ja rakentaminen ovat tärkeitä tekijöitä vakaiden sähköntoimitusten varmistamisessa.

(24) Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että kotitalousasiakkailla ja jäsenvaltioiden harkinnan mukaan myös pienillä yrityksillä on oikeus saada määrätynlaatuisia sähköntoimituksia vertailukelpoisin, avoimin ja kohtuullisin hinnoin. Jotta julkisen palvelun vaatimustaso säilyisi yhteisössä korkeana, kaikista jäsenvaltioiden tämän direktiivin tavoitteiden saavuttamiseksi toteuttamista toimista olisi ilmoitettava säännöllisesti komissiolle. Komission olisi julkaistava säännöllisesti kertomus, jossa analysoidaan julkisen palvelun tavoitteiden saavuttamiseksi kansallisella tasolla toteutettuja toimenpiteitä ja vertaillaan niiden tehokkuutta suositusten antamiseksi toimenpiteistä, joita kansallisella tasolla olisi toteutettava korkean julkisen palvelun vaatimustason saavuttamiseksi. Jäsenvaltioiden olisi toteutettava tarvittavat toimenpiteet heikossa asemassa olevien asiakkaiden suojelemiseksi sähkön sisämarkkinoilla. Tällaiset toimenpiteet voivat vaihdella kyseisen jäsenvaltion erityisolosuhteiden mukaan, ja niihin voi kuulua sähkölaskun maksamiseen liittyviä erityistoimenpiteitä tai sosiaaliturvajärjestelmään kuuluvia yleisempiä toimenpiteitä. Jos yleispalvelua tarjotaan myös pienille yrityksille, toimenpiteet kyseisen yleispalvelun tarjoamisen varmistamiseksi voivat vaihdella, jos kyseessä ovat kotitaloudet ja pienet yritykset.

(25) Komissio on ilmoittanut aikovansa tehdä aloitteita erityisesti merkintäsääntöjen soveltamisalasta ja varsinkin tavasta, jolla tiedot eri energialähteisiin perustuvasta sähköntuotannosta johtuvista ympäristövaikutuksista, ainakin hiilidioksidipäästöistä ja radioaktiivisista jätteistä, voitaisiin asettaa saataville avoimessa, helposti käytettävässä ja vertailukelpoisessa muodossa koko Euroopan unionin alueella, sekä tavasta, jolla jäsenvaltioissa toteutetut toimenpiteet toimittajien antamien tietojen paikkansapitävyyden valvomiseksi voidaan selkeyttää.

(26) Tämän direktiivin yhtenä perusedellytyksenä on julkisen palvelun vaatimuksien noudattaminen, ja on tärkeää, että tässä direktiivissä määritellään yhteiset vähimmäisnormit, joita kaikki jäsenvaltiot noudattavat ja joissa otetaan huomioon seuraavat tavoitteet: kuluttajansuoja, toimitusvarmuus, ympäristönsuojelu ja yhtäläinen kilpailun taso kaikissa jäsenvaltioissa. On tärkeää, että julkisen palvelun vaatimuksia voidaan tulkita kansalliselta pohjalta ottaen huomioon kansallinen tilanne ja noudattaen yhteisön oikeutta.

▼B

(27) Jäsenvaltiot voivat nimetä toimituksista viime kädessä vastaava tahon. Tämä sähköntoimittaja voi olla sellaisen vertikaalisesti integroituneen yrityksen myyntiosasto, joka harjoittaa myös jakelutoimintaa edellyttäen, että se täyttää tämän direktiivin mukaiset eriyttämisvaatimukset.

(28) Jäsenvaltioiden toteuttamiin toimenpiteisiin sosiaaliseen ja taloudelliseen yhteenkuuluvuuteen liittyvien tavoitteiden saavuttamiseksi voi sisältyä erityisesti riittävien taloudellisten kannustimien tarjoaminen, jossa käytetään tarvittaessa kaikkia olemassa olevia kansallisia ja yhteisön välineitä. Näihin välineisiin voi kuulua vastuujärjestelyjä tarvittavien investointien turvaamiseksi.

(29) Sikäli kuin toimenpiteet, joita jäsenvaltio toteuttaa julkisen palvelun velvoitteiden täyttämiseksi, ovat perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan mukaista valtion tukea, niistä on perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdan mukaisesti annettava tieto komissiolle.

(30) Velvollisuus ilmoittaa komissiolle uuden tuotantokapasiteetin rakentamisluvan epäämisestä on osoittautunut turhaksi hallinnolliseksi taakaksi ja se on näin ollen syytä poistaa.

(31) Koska suunnitellun toiminnan tavoitetta eli sellaisten täysin toimintakykyisten sähkön sisämarkkinoiden luomista, joilla vallitsee terve kilpailu, ei voida riittävällä tavalla saavuttaa jäsenvaltioiden toimin, vaan se voidaan tämän toiminnan laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin yhteisön tasolla, yhteisö voi toteuttaa toimenpiteitä perustamissopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Sanotussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä direktiivissä ei ylitetä sitä, mikä on tämän tavoitteen saavuttamiseksi tarpeen.

(32) Runkoverkkojen kautta tapahtuvasta sähkönsiirrosta 29 päivänä lokakuuta 1990 annetun neuvoston direktiivin 90/547/ETY ([1]) toiminnasta saatujen kokemusten perusteella olisi toteutettava toimenpiteitä, joilla taataan yhdenmukaisten ja syrjimättömien verkkoon pääsyä koskevien järjestelyjen soveltaminen sähkön siirtoon, jäsenvaltioiden väliset rajat ylittävät sähkövirrat mukaan luettuina. Kyseinen direktiivi olisi kumottava, jotta varmistetaan sähköverkkoihin pääsyn yhdenmukainen käsittely myös kauttakulkutapauksissa.

(33) Koska direktiiviin 96/92/EY tehdään huomattavia muutoksia, on selkeyden vuoksi ja asian järkeistämiseksi syytä laatia uudelleen kyseiset säännökset.

(34) Tässä direktiivissä otetaan huomioon perusoikeudet ja etenkin Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tunnustetut periaatteet,

OVAT ANTANEET TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I LUKU

SOVELTAMISALA JA MÄÄRITELMÄT

1 artikla

Soveltamisala

Tässä direktiivissä luodaan yhteiset säännöt sähkön tuotannolle, siirrolle, jakelulle ja toimitukselle. Siinä luodaan säännöt sähköalan järjestämiselle ja toiminnalle, markkinoille pääsylle, tarjouskilpailuihin sovellettaville perusteille ja menettelyille, lupien myöntämiselle ja verkkojen käytölle.

([1]) EYVL L 313, 13.11.1990, s. 30. Direktiivi sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna komission direktiivillä 98/75/EY (EYVL L 276, 13.10.1998, s. 9).

▼B

2 artikla

Määritelmät

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

1) ”sähköntuotannolla” sähkön tuottamista;

2) ”tuottajalla” sähköä tuottavaa luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä;

3) ”siirrolla” sähkön siirtämistä yhteenliitetyssä siirtojännite- ja suurjänniteverkossa loppukäyttäjälle tai jakelijoille, mutta ei sähkön toimitusta;

4) ”siirtoverkonhaltijalla” luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka on vastuussa siirtoverkon käytöstä, ylläpidosta ja tarvittaessa kehittämisestä tietyllä alueella, sen mahdollisista yhteyksistä muihin verkkoihin sekä sen varmistamisesta, että verkko pystyy täyttämään kohtuulliset sähkön siirtovaatimukset pitkällä aikavälillä;

5) ”jakelulla” sähkön siirtämistä suur-, keski- ja pienjännitteisissä jakeluverkoissa asiakkaille, mutta ei sähkön toimitusta;

6) ”jakeluverkonhaltijalla” luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka on vastuussa jakeluverkon käytöstä, ylläpidosta ja tarvittaessa kehittämisestä tietyllä alueella, sen mahdollisista yhteyksistä muihin verkkoihin sekä sen varmistamisesta, että verkko pystyy täyttämään kohtuulliset sähkön jakeluvaatimukset pitkällä aikavälillä;

7) ”asiakkailla” sähkön tukkuasiakkaita tai loppukäyttäjiä;

8) ”tukkuasiakkailla” luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä, jotka ostavat sähköä jälleenmyyntiä varten sen verkon sisällä tai ulkopuolella, johon he/ne kuuluvat;

9) ”loppukäyttäjillä” asiakkaita, jotka ostavat sähköä omaan käyttöönsä;

10) ”kotitalousasiakkailla” asiakkaita, jotka ostavat sähköä oman kotitaloutensa käyttöön muuta kuin kaupallista tai elinkeinotoimintaa varten;

11) ”muilla kuin kotitalousasiakkailla” luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä, jotka ostavat sähköä muuhun kuin oman kotitaloutensa käyttöön, tuottajat ja tukkuasiakkaat mukaan luettuina;

12) ”vaatimukset täyttävillä asiakkailla” asiakkaita, jotka voivat tämän direktiivin 21 artiklan mukaisesti vapaasti ostaa sähköä valitsemaltaan toimittajalta;

13) ”rajayhdysjohdoilla” sähköverkkojen toisiinsa liittämiseen käytettäviä välineitä;

14) ”yhteenliitetyllä verkolla” yhdellä tai useammalla rajayhdysjohdolla toisiinsa liitettyjä siirto- ja jakeluverkkoja;

15) ”erillisellä linjalla” joko sähkölinjaa, joka liittää erillisen tuotantoyksikön erilliseen asiakkaaseen, tai sähkölinjaa, joka liittää sähköntuottajan ja sähkön toimittajan niiden omiin tiloihin, tytäryrityksiin ja vaatimukset täyttäviin asiakkaisiin suoraa sähkön toimitusta varten;

16) ”taloudellisella arvojärjestyksellä” sähköntoimittajien asettamista järjestykseen taloudellisin perustein;

17) ”lisäpalveluilla” kaikkia siirto- tai jakeluverkon toimintaan tarvittavia palveluita;

18) ”verkon käyttäjillä” luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä, jotka toimittavat tai joille toimitetaan sähköä siirto- tai jakeluverkon kautta;

19) ”sähkön toimituksella” sähkön myyntiä asiakkaille, mukaan lukien jälleenmyynti;

20) ”integroituneella sähköalan yrityksellä” vertikaalisesti tai horisontaalisesti integroitunutta yritystä;

▼B

21) ”vertikaalisesti integroituneella yrityksellä” yritystä tai sellaisten yritysten ryhmää, joiden keskinäiset suhteet on määritelty yrityskeskittymien valvonnasta 21 päivänä joulukuuta 1989 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 4064/89 ([1]) 3 artiklan 3 kohdassa, kun kyseinen yritys tai ryhmä harjoittaa ainakin joko sähkön siirtoa tai jakelua ja ainakin joko sähkön tuotantoa tai toimittamista;

22) ”omistussuhteessa olevalla yrityksellä” perustamissopimuksen 44 artiklan 2 kohdan g alakohdan (*) nojalla konsolidoiduista tilinpäätöksistä 13 päivänä kesäkuuta 1983 annetun seitsemännen neuvoston direktiivin 83/349/ETY ([2]) 41 artiklassa tarkoitettuja sidosyrityksiä ja/tai kyseisen direktiivin 33 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja osakkuusyrityksiä ja/tai samoille osakkeenomistajille kuuluvia yrityksiä;

23) ”horisontaalisesti integroituneella yrityksellä” yritystä, joka harjoittaa ainakin joko sähkön tuotantoa myyntiin, sähkön siirtoa, jakelua tai toimittamista sekä lisäksi jotain muuta sähköön liittymätöntä toimintaa;

24) ”tarjouskilpailumenettelyllä” menettelyä, jossa suunnitellut lisävaatimukset ja varakapasiteetti katetaan toimituksilla uudesta tai olemassa olevasta sähköntuotantokapasiteetista;

25) ”pitkän aikavälin suunnittelulla” sähkön tuotanto-, siirto- ja jakelukapasiteetin investointitarpeen suunnittelua pitkällä aikavälillä siten, että verkon sähkön kysyntä tyydytetään ja toimitukset asiakkaille turvataan;

26) ”pienellä erillisellä verkolla” mitä tahansa verkkoa, jossa kulutus oli alle 3 000 gigawattituntia vuonna 1996 ja jossa alle 5 prosenttia vuosikulutuksesta on peräisin yhteyksistä toisiin verkkoihin;

27) ”erittäin pienellä erillisellä verkolla” mitä tahansa verkkoa, jossa kulutus oli vuonna 1996 alle 500 gigawattituntia ja jota ei ole liitetty muihin verkkoihin;

28) ”varmuudella” sähkön toimitus- ja hankintavarmuutta sekä teknistä turvallisuutta;

29) ”energiatehokkuutta edistävällä kysynnänhallinnalla” yleistä tai yhdennettyä lähestymistapaa, jonka tavoitteena on vaikuttaa sähkönkulutuksen määrään ja ajankohtaan primaarienergian kulutuksen ja huippukuormitusten vähentämiseksi suosimalla tuotantokapasiteetin lisäämiseen tähtäävien investointien sijasta sellaisia investointeja, jotka tehdään energiatehokkuutta edistäviin toimenpiteisiin tai muihin toimenpiteisiin, kuten keskeytettävissä oleviin toimitussopimuksiin, jos tällaiset investoinnit ovat tehokkain ja taloudellisin vaihtoehto ottaen huomioon vähentyneen energiankulutuksen myönteiset ympäristövaikutukset sekä siihen liittyvät toimitusvarmuutta ja jakelukustannuksia koskevat näkökohdat;

30) ”uusiutuvilla energialähteillä” uusiutuvia, muita kuin fossiilisia energialähteitä (tuuli-, aurinko-, maalämpö-, aalto- ja vuorovesienergia, vesivoima, biomassa, kaatopaikoilla ja jätevedenpuhdistamoissa syntyvä kaasu ja biokaasu);

31) ”hajautetulla sähköntuotannolla” jakeluverkkoon kytkettyjä voimaloita.

([1]) EYVL L 395, 30.12.1989, s. 1. Asetus sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY) N:o 1310/97 (EYVL L 180, 9.7.1997, s. 1).

(*) Direktiivin 83/349/ETY nimike on mukautettu Euroopan yhteisön perustamissopimuksen artikloiden uudelleen numeroinnin, jota Amsterdamin sopimuksen 12 artikla edellyttää, ottamiseksi huomioon; alkuperäinen viittaus oli 54 artiklan 3 kohdan g alakohtaan.

([2]) EYVL L 193, 18.7.1983, s. 1. Direktiivi sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2001/65/EY (EYVL L 283, 27.10.2001, s. 28).

▼B

II LUKU

YLEISET SÄÄNNÖT ALAN JÄRJESTÄMISEKSI

3 artikla

Julkisen palvelun velvoitteet ja kuluttajansuoja

1. Jäsenvaltioiden on oman institutionaalisen järjestelmänsä mukaisesti ja toissijaisuusperiaate asianmukaisesti huomioon ottaen varmistettava, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 2 kohdan soveltamista, että sähköalan yritykset toimivat tämän direktiivin periaatteiden mukaisesti siten, että sähköalalla saadaan aikaan kilpailulliset, varmat ja ympäristön kannalta kestävät markkinat; jäsenvaltiot eivät saa harjoittaa syrjintää näiden yritysten välillä niiden oikeuksien tai velvollisuuksien suhteen.

2. Ottaen täysin huomioon perustamissopimuksen asiaa koskevat määräykset ja erityisesti sen 86 artiklan jäsenvaltiot voivat yleisen taloudellisen edun nimissä asettaa sähköalalla toimiville yrityksille julkisen palvelun velvoitteita, jotka voivat koskea turvallisuutta, toimitusvarmuus mukaan luettuna, toimitusten säännöllisyyttä, laatua ja hintaa sekä ympäristönsuojelua, energiatehokkuus ja ilmastonsuojelu mukaan luettuina. Näiden velvoitteiden on oltava selkeästi määriteltyjä, avoimia, syrjimättömiä ja todennettavia, ja niillä on turvattava se, että EU:n sähköalan yritykset voivat tarjota jäsenvaltioiden kuluttajille palvelujaan tasapuolisesti. Tässä kohdassa tarkoitetun toimitusvarmuuden ja energiatehokkuutta edistävän kysynnänhallinnan osalta sekä ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi jäsenvaltiot voivat toteuttaa pitkän aikavälin suunnittelua ottaen huomioon, että kolmannet osapuolet saattavat pyrkiä verkkoon.

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kaikilla kotitalousasiakkailla ja jäsenvaltioiden harkinnan mukaan myös pienillä yrityksillä (yritys, jonka palveluksessa on vähemmän kuin 50 työntekijää ja jonka vuosiliikevaihto tai taseen loppusumma on enintään 10 miljoonaa euroa) on niiden alueella oikeus saada yleispalvelua eli määrätynlaatuisia sähköntoimituksia kohtuullisin, helposti ja selkeästi verrattavin sekä avoimin hinnoin. Yleispalvelun varmistamista varten jäsenvaltiot voivat nimetä toimituksista viime kädessä vastaavan tahon. Jäsenvaltioiden on asetettava jakeluyhtiöille velvollisuus liittää asiakkaat verkkoonsa sellaisin ehdoin ja tariffein, jotka on vahvistettu 23 artiklan 2 kohdassa säädetyn menettelyn mukaisesti. Mikään tässä direktiivissä ei estä jäsenvaltioita vahvistamasta yksityisten, pienten ja keskisuurten kuluttajien markkina-asemaa edistämällä tämän kuluttajaryhmän mahdollisuuksia kehittää vapaaehtoista yhteisedustusta.

Ensimmäinen alakohta on pantava täytäntöön avoimella ja syrjimättömällä tavalla eikä se saa haitata 21 artiklan mukaista markkinoiden avaamista.

4. Jos jäsenvaltio myöntää rahallisen tai muun korvauksen 2 ja 3 kohdassa esitettyjen velvoitteiden täyttämisestä tai yksinoikeuden niiden täyttämiseen, tämä on toteutettava syrjimättömällä ja avoimella tavalla.

5. Jäsenvaltioiden on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet loppukäyttäjien suojelemiseksi ja varmistettava erityisesti, että heikossa asemassa olevia asiakkaita suojellaan asianmukaisilla toimenpiteillä, jotta he muun muassa välttyisivät verkosta kytkemiseltä. Tässä yhteydessä jäsenvaltiot voivat toteuttaa toimenpiteitä syrjäseuduilla asuvien loppukäyttäjien suojelemiseksi. Niiden on varmistettava kuluttajansuojan korkea taso erityisesti sopimusehtojen, yleisen tiedottamisen ja riitojenratkaisumenettelyjen avoimuuden osalta. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että vaatimukset täyttävät asiakkaat voivat tosiasiallisesti vaihtaa toimittajaa. Ainakin kotitalousasiakkaiden osalta näihin toimenpiteisiin on kuuluttava liitteessä A esitetyt toimenpiteet.

▼B

6. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että sähköntoimittajat erittelevät laskuissa tai niiden liitteissä ja loppukäyttäjille suunnatussa myynninedistämisaineistossa seuraavat seikat:

a) kunkin energialähteen osuus kokonaispolttoaineseoksesta, jonka toimittaja on käyttänyt edellisen vuoden aikana,

▼C1

b) ainakin viittaus olemassa oleviin tietolähteisiin, esimerkiksi www-sivuihin, joilla on julkisesti saatavilla tietoja edellisen vuoden aikana toimittajan polttoainevalikoimalla tuotetun sähkön aiheuttamista ympäristövaikutuksista, ainakin hiilidioksidipäästöistä ja radioaktiivisista jätteistä.

▼B

Sähköpörssistä hankitun tai Euroopan yhteisön ulkopuolella sijaitsevasta yrityksestä tuodun sähkön osalta voidaan käyttää sähköpörssin tai kyseisen yrityksen ilmoittamia edellisen vuoden lukuja.

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että toimittajien asiakkailleen tämän artiklan mukaisesti antamat tiedot ovat luotettavia.

7. Jäsenvaltioiden on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet sellaisten tavoitteiden saavuttamiseksi, jotka liittyvät sosiaaliseen ja taloudelliseen yhteenkuuluvuuteen, ympäristönsuojeluun, johon voi sisältyä energiatehokkuutta edistäviä kysynnänhallintatoimia ja ilmastonmuutoksen torjuntakeinoja, sekä toimitusvarmuuteen. Toimenpiteisiin voi sisältyä erityisesti riittävien taloudellisten kannustimien tarjoaminen, jossa käytetään tarvittaessa kaikkia olemassa olevia kansallisia ja yhteisön keinoja, tarvittavan verkkoinfrastruktuurin, myös yhteenliittämiskapasiteetin, ylläpitoa ja rakentamista varten.

8. Jäsenvaltiot voivat päättää olla soveltamatta 6, 7, 20 ja 22 artiklan säännöksiä sikäli kuin niiden soveltaminen oikeudellisesti tai tosiasiallisesti estäisi sähköalan yrityksiä täyttämästä niille yleisen taloudellisen edun nimissä asetettuja velvoitteita ja sikäli kuin sillä ei vaikuteta kaupan kehitykseen tavalla, joka olisi ristiriidassa yhteisön etujen kanssa. Yhteisön intresseihin kuuluu tämän direktiivin ja perustamissopimuksen 86 artiklan mukaisesti muun muassa kilpailu vaatimukset täyttävistä asiakkaista.

9. Jäsenvaltioiden on tämän direktiivin täytäntöönpanon yhteydessä tiedotettava komissiolle kaikista yleispalvelun sekä julkisen palvelun velvoitteiden täyttämiseksi hyväksytyistä toimenpiteistä, kuluttajansuojelu ja ympäristönsuojelu mukaan luettuina, ja niiden mahdollisista vaikutuksista kansalliseen ja kansainväliseen kilpailuun riippumatta siitä, edellyttävätkö tällaiset toimenpiteet poikkeamista tästä direktiivistä. Niiden on sen jälkeen ilmoitettava komissiolle kahden vuoden välein kaikista tällaisia toimenpiteitä koskevista muutoksista riippumatta siitä, edellyttävätkö ne poikkeamista tästä direktiivistä.

4 artikla

Toimitusvarmuuden seuranta

Jäsenvaltioiden on varmistettava toimitusvarmuuteen liittyvien kysymysten seuranta. Jäsenvaltiot voivat harkintansa mukaan antaa tämän tehtävän 23 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen sääntelyviranomaisten hoidettavaksi. Erityisesti on seurattava tarjonnan ja kysynnän tasapainoa kansallisilla markkinoilla, odotetun tulevan kysynnän tasoa, suunnitteilla tai rakenteilla olevan lisäkapasiteetin määrää sekä verkkojen laatua ja niiden ylläpidon tasoa samoin kuin toimenpiteitä kysyntähuippujen kattamiseksi ja yhden tai useamman sähkön toimittajan toimitusvajausten hoitamiseksi. Toimivaltaisten viranomaisten on julkaistava joka toinen vuosi heinäkuun 31 päivään mennessä kertomus, jossa esitellään näiden kysymysten seurannasta saatuja tuloksia sekä mahdollisia toimenpiteitä, joita on toteutettu tai joita suunnitellaan ongelmien ratkaisemiseksi, ja toimitettava tämä kertomus viipymättä komissiolle.

▼B

5 artikla

Tekniset säännöt

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tekniset turvallisuusperusteet määritellään ja että tekniset säännöt, joilla asetetaan tekniset vähimmäisvaatimukset suunnittelulle ja toiminnalle sähköntuotantolaitosten, jakeluverkkojen, suoraan liitettyjen kuluttajien laitteistojen, rajayhdysjohtojen ja erillisten linjojen liittämiseksi verkkoon, laaditaan ja julkaistaan. Näillä teknisillä säännöillä varmistetaan verkkojen yhteentoimivuus, ja niiden on oltava puolueettomia ja syrjimättömiä. Ne on ilmoitettava komissiolle teknisiä standardeja ja määräyksiä ja tietoyhteiskunnan palveluja koskevia määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä 22 päivänä kesäkuuta 1998 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/34/EY ([1]) 8 artiklan mukaisesti.

III LUKU

SÄHKÖNTUOTANTO

6 artikla

Lupamenettely uuden kapasiteetin osalta

1. Uuden sähköntuotantokapasiteetin rakentamiseksi jäsenvaltioiden on luotava lupamenettely, jota on sovellettava puolueettomien, avoimien ja syrjimättömien perusteiden mukaisesti.

2. Jäsenvaltioiden on määriteltävä perusteet, joita sovelletaan sähköntuotantokapasiteetin rakentamista koskevien lupien myöntämiseen niiden alueella. Nämä perusteet voivat liittyä seuraaviin tekijöihin:

a) sähköverkon, laitteistojen ja niihin liittyvien laitteiden turvallisuus ja varmuus,

b) kansanterveyden ja turvallisuuden suojelu,

c) ympäristönsuojelu,

d) maankäyttö ja laitosten sijaintipaikan valinta,

e) julkisten maiden käyttö,

f) energiatehokkuus,

g) primaaristen energialähteiden laatu,

h) hakijan erityisominaisuudet, kuten tekniset, taloudelliset tai rahoitukselliset valmiudet,

i) 3 artiklan mukaisesti hyväksyttyjen toimenpiteiden noudattaminen.

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että pienimuotoista ja/tai hajautettua sähköntuotantoa koskevissa lupamenettelyissä otetaan huomioon kyseisen tuotannon rajoitettu koko ja mahdollinen vaikutus.

4. Lupamenettelyt ja perusteet on julkistettava. Hakijoille on ilmoitettava luvan epäämisen syyt. Syiden on oltava puolueettomia, syrjimättömiä, hyvin perusteltuja ja asianmukaisesti toteennäytettyjä. Hakijalla on oltava mahdollisuus hakea muutosta päätökseen.

7 artikla

Uutta kapasiteettia koskeva tarjouskilpailu

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimitusvarmuuden turvaamiseksi on mahdollisuus tarjota uutta kapasiteettia tai energiatehokkuutta edistäviä kysynnänhallintatoimia tarjouskilpailumenettelyn tai vastaavan avoimen ja syrjimättömän menettelyn avulla, julkistettujen perusteiden pohjalta. Näitä menettelyjä voidaan kuitenkin käynnistää vain siinä tapauksessa, että lupamenettelyn perusteella rakennettava kapasiteetti tai toteutettavat energiatehokkuutta edistävät

([1]) EYVL L 204, 21.7.1998, s. 37. Direktiivi sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 98/48/EY (EYVL L 217, 5.8.1998, s. 18).

▼B

kysynnänhallintatoimet eivät ole riittävät toimitusvarmuuden turvaamiseksi.

2. Jäsenvaltiot voivat varmistaa, että niillä on ympäristönsuojelun ja uusimman teknologian edistämiseksi mahdollisuus järjestää uutta kapasiteettia koskeva tarjouskilpailu, joka perustuu julkistettuihin perusteisiin. Tarjouskilpailu voi liittyä uuteen kapasiteettiin tai energiatehokkuutta edistäviin kysynnänhallintatoimiin. Tarjouskilpailumenettely voidaan kuitenkin käynnistää vain siinä tapauksessa, että lupamenettelyn perusteella rakennettava sähköntuotantokapasiteetti tai toteutettavat toimenpiteet eivät ole riittävät näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

3. Tuotantotavoista ja energiatehokkuutta edistävistä kysynnänhallintatoimista pidettävän tarjouskilpailun yksityiskohdat on julkaistava *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* vähintään kuusi kuukautta ennen tarjousten jättämiselle asetettua määräaikaa.

Tarjouskilpailuerittelyiden on oltava kaikkien jäsenvaltion alueelle sijoittuneiden, asiasta kiinnostuneiden yritysten saatavilla siten, että niillä on riittävästi aikaa tarjouksen tekemiseen.

Avoimuuden ja syrjimättömyyden varmistamiseksi tarjouserittelyihin on sisällyttävä yksityiskohtainen kuvaus sopimuserittelyistä ja menettelystä, jota kaikkien tarjouksen tekijöiden on noudatettava, sekä täydellinen luettelo tarjouksen tekijöiden valintaa ja sopimuksen tekemistä sääntelevistä perusteista, mukaan lukien tarjouskilpailuun sisältyvät kannustimet, kuten tuet. Nämä erittelyt voivat liittyä myös 6 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuihin alueisiin.

4. Kun pyydetään tarjouksia tarvittavasta sähköntuotantokapasiteetista, huomioon on otettava myös olemassa olevien sähköntuotantoyksiköiden sähköntoimitustarjoukset, joihin sisältyivät pitkän aikavälin toimitustakuut, edellyttäen, että lisävaatimukset voidaan tällä tavoin täyttää.

5. Jäsenvaltioiden on nimettävä viranomainen tai julkinen elin tai yksityinen elin, joka on riippumaton sähkön tuotantoon, siirtoon, jakeluun ja toimitukseen liittyvistä toiminnoista ja joka voi olla 23 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu sääntelyviranomainen, hoitamaan 1—4 kohdassa tarkoitetun tarjouskilpailumenettelyn järjestämistä, seurantaa ja valvontaa. Jos siirtoverkonhaltija on omistussuhteiltaan täysin riippumaton muusta, siirtoverkkoon liittymättömästä toiminnasta, se voidaan nimetä elimeksi, joka on vastuussa tarjouskilpailumenettelyn järjestämisestä, seurannasta ja valvonnasta. Tämän viranomaisen tai elimen on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet tarjouksiin sisältyvien tietojen luottamuksellisuuden varmistamiseksi.

IV LUKU

SIIRTOVERKON KÄYTTÖ

8 artikla

Siirtoverkonhaltijoiden nimeäminen

Jäsenvaltioiden on nimettävä tai vaadittava siirtoverkkoja omistavia yrityksiä nimeämään jäsenvaltioiden määrittelemäksi ajaksi tehokkuuden ja taloudellisen tasapainon huomioon ottaen yksi tai useampi siirtoverkonhaltija. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että siirtoverkonhaltijat toimivat 9—12 artiklan mukaisesti.

9 artikla

Siirtoverkonhaltijoiden tehtävät

Kunkin siirtoverkonhaltijan on vastattava

a) sen varmistamisesta, että verkko pystyy täyttämään kohtuulliset sähkön siirtovaatimukset pitkällä aikavälillä;

b) osaltaan toimitusvarmuuden turvaamisesta varmistamalla riittävä siirtokapasiteetti ja verkon toimintavarmuus;

▼B

c) verkon energiavirtojen ohjaamisesta ottaen huomioon energiavaihto muiden yhteenliitettyjen verkkojen kanssa; tällöin siirtoverkonhaltija on vastuussa siitä, että sähköverkko on varma, luotettava ja tehokas, sekä tässä yhteydessä siitä, että kaikki tarvittavat lisäpalvelut ovat saatavilla, siltä osin kuin kyseinen saatavuus ei riipu jostain muusta verkon kanssa yhteenliitetystä siirtoverkosta;

d) riittävien tietojen toimittamisesta verkon kanssa yhteenliitettyjen muiden verkkojen haltijoille, jotta yhteenliitetyn verkon varma ja tehokas toiminta, koordinoitu kehittäminen ja yhteentoimivuus voidaan varmistaa;

e) sen varmistamiseksi, ettei verkon käyttäjien tai käyttäjäryhmien välillä harjoiteta syrjintää varsinkaan siihen omistussuhteessa olevien yritysten eduksi;

f) sellaisten tietojen toimittamisesta verkon käyttäjille, joita nämä tarvitsevat päästäkseen tehokkaasti verkkoon.

10 artikla

Siirtoverkonhaltijoiden eriyttäminen

1. Jos siirtoverkonhaltija kuuluu vertikaalisesti integroituneeseen yritykseen, sen on oltava riippumaton muusta siirtoverkkoon liittymättömästä toiminnasta ainakin oikeudellisen muotonsa, organisaationsa ja päätöksentekonsa osalta. Nämä säännöt eivät velvoita erottamaan siirtoverkon voimavarojen omistajuutta vertikaalisesti integroituneesta yrityksestä.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun siirtoverkonhaltijan riippumattomuuden varmistamiseksi on sovellettava seuraavia vähimmäisvaatimuksia:

a) Siirtoverkonhaltijan hallinnosta vastaavat henkilöt eivät saa osallistua sellaisen integroituneen sähköalan yrityksen yritysrakenteisiin, joka vastaa, joko suoraan tai välillisesti, sähkön tuotantoon, jakeluun tai toimituksiin liittyvästä päivittäisestä toiminnasta;

b) Asianmukaiset toimenpiteet on toteutettava sen varmistamiseksi, että siirtoverkonhaltijan hallinnosta vastaavien henkilöiden ammatilliset edut otetaan huomioon tavalla, joka varmistaa sen, että he voivat toimia riippumattomasti;

c) Siirtoverkonhaltijalla on oltava verkon käyttöön, ylläpitoon tai kehittämiseen tarvittavien voimavarojen osalta tosiasiallinen päätösoikeus, joka on riippumaton integroituneesta sähköalan yrityksestä. Tämä ei saisi estää asianmukaisten koordinointimekanismien käyttöä sen varmistamiseksi, että emoyrityksen taloudelliset ja hallinnolliset valvontaoikeudet suojataan tytäryrityksestä saatavan pääoman tuoton osalta, jota säännellään epäsuorasti 23 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Erityisesti tämä antaa emoyritykselle oikeuden hyväksyä siirtoverkonhaltijan vuosittaisen rahoitussuunnitelman tai vastaavan välineen ja asettaa yleiset rajat tytäryrityksen velkaantumisasteelle. Emoyrityksellä ei ole oikeutta antaa ohjeita, jotka koskevat päivittäisiä toimintoja tai siirtolinjojen rakentamiseen tai niiden laadun parantamiseen liittyviä yksittäisiä päätöksiä, jotka eivät ylitä hyväksytyn rahoitussuunnitelman tai vastaavan välineen ehtoja;

d) Siirtoverkonhaltijan on laadittava sääntöjen noudattamista koskeva ohjelma, jossa esitetään toimenpiteet sen varmistamiseksi, ettei syrjintää esiinny, sekä varmistettava ohjelman noudattamisen asianmukainen seuranta. Ohjelmassa on esitettävä työntekijöiden erityiset velvoitteet tämän tavoitteen saavuttamiseksi. Ohjelman noudattamisen seurannasta vastaavan henkilön tai elimen on esitettävä toteutetuista toimenpiteistä 23 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulle sääntelyviranomaiselle vuosittain kertomus, joka on julkaistava.

▼B

11 artikla

Ajojärjestys ja tasapainottaminen

1. Siirtoverkonhaltijan on oltava vastuussa sähköntuotantolaitosten ajojärjestyksestä alueellaan sekä rajayhdysjohtojen käytön määrittelemisestä, jos se harjoittaa tätä toimintoa, sanotun kuitenkaan rajoittamatta sähköntoimitusta sopimusvelvoitteiden perusteella, mukaan lukien tarjouserittelyistä aiheutuvat velvoitteet.

2. Sähköntuotantolaitosten ajojärjestys ja rajayhdysjohtojen käyttö on määriteltävä sellaisin puolueettomin perustein, jotka jäsenvaltio voi hyväksyä ja jotka on julkaistava ja joita on sovellettava syrjimättömällä tavalla siten, että sähkön sisämarkkinoiden moitteeton toiminta voidaan varmistaa. Näissä perusteissa on otettava huomioon käytettävissä olevista sähköntuotantolaitoksista tai rajayhdysjohtojen kautta tapahtuvista siirroista saatavan sähkön taloudellinen arvojärjestys sekä verkon tekniset rajoitukset.

3. Jäsenvaltio voi vaatia verkonhaltijaa antamaan sähköntuotantolaitosten ajojärjestyksessä etusijan niille sähköntuotantolaitoksille, jotka käyttävät uusiutuvia energialähteitä tai jätettä tai tuottavat yhdistetysti sekä lämpöä että sähköä.

4. Jäsenvaltio voi sähköntoimituksen turvaamiseksi määrätä, että tämä etusija ajojärjestyksessä annetaan sellaisille sähköntuotantolaitoksille, jotka käyttävät kotimaisia raakaenergiapolttoainelähteitä, mutta vain siinä määrin, että minään kalenterivuonna ei ylitetä 15:tä prosenttia kyseisessä jäsenvaltiossa kulutettavan sähkön tuottamiseen tarvittavasta raakaenergian kokonaismäärästä.

5. Jäsenvaltiot voivat vaatia, että siirtoverkonhaltijat noudattavat siirtoverkon, yhteenliittämiskapasiteetti mukaan luettuna, ylläpidon ja kehittämisen osalta tiettyjä vähimmäisnormeja.

6. Siirtoverkonhaltijoiden on hankittava verkkonsa energian hävikin ja varakapasiteetin kattamiseksi käytettävä energia avointen, syrjimättömien ja markkinapohjaisten menettelyjen mukaisesti, jos ne harjoittavat tätä toimintoa.

7. Siirtoverkonhaltijoiden vahvistamien sähköverkon tasapainottamista koskevien sääntöjen on oltava tasapuolisia, avoimia ja syrjimättömiä, ja niihin on sisällyttävä säännöt verkon käyttäjiltä tasepoikkeamista veloitettavista maksuista. Siirtoverkonhaltijoiden näiden palvelujen tarjontaan soveltamat ehdot ja edellytykset, säännöt ja tariffit mukaan luettuina, on määriteltävä syrjimättömällä ja kustannuksia vastaavalla tavalla 23 artiklan 2 kohdan mukaista menetelmää noudattaen, ja ne on julkaistava.

12 artikla

Luottamuksellisuus siirtoverkonhaltijoiden osalta

Siirtoverkonhaltijan on pidettävä liiketoiminnan harjoittamisen yhteydessä saadut, kaupallisesti arkaluonteiset tiedot luottamuksellisena. Luovutetut tiedot, jotka koskevat sen omaa toimintaa ja tuottavat mahdollisesti kaupallista etua, on asetettava saataville syrjimättömällä tavalla, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 18 artiklan soveltamista tai muun lakiin perustuvan tietojen luovutusvelvollisuuden täyttämistä.

V LUKU

JAKELUVERKON KÄYTTÖ

13 artikla

Jakeluverkonhaltijoiden nimeäminen

Jäsenvaltioiden on nimettävä tai vaadittava jakeluverkon omistavia tai niistä vastuussa olevia yrityksiä nimeämään jäsenvaltioiden määrittelemäksi ajaksi tehokkuuden ja taloudellisen tasapainon huomioon ottaen yksi tai useampi jakeluverkonhaltija. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että jakeluverkonhaltijat toimivat 14—16 artiklan mukaisesti.

▼B

14 artikla

Jakeluverkonhaltijoiden tehtävät

1. Jakeluverkonhaltijan on ylläpidettävä turvallista, luotettavaa ja tehokasta sähkönjakeluverkkoa alueellaan ympäristö asianmukaisesti huomioon ottaen.

2. Missään tapauksessa verkonhaltija ei saa harjoittaa syrjintää verkon käyttäjien tai käyttäjäryhmien välillä eikä varsinkaan siihen omistussuhteessa olevien yritysten eduksi.

3. Jakeluverkonhaltijan on toimitettava verkon käyttäjille tiedot, joita nämä tarvitsevat päästäkseen verkkoon.

4. Jäsenvaltio voi vaatia jakeluverkonhaltijaa antamaan sähköntuotantolaitosten ajojärjestyksessä etusijan niille sähköntuotantolaitoksille, jotka käyttävät uusiutuvia energialähteitä tai jätettä tai tuottavat yhdistetysti sekä lämpöä että sähköä.

5. Jakeluverkonhaltijoiden on hankittava verkkonsa energian hävikin kattamiseksi käytettävä energia ja varakapasiteetti avointen, syrjimättömien ja markkinapohjaisten menettelyjen mukaisesti aina kyseistä tehtävää täyttäessään. Tämä vaatimus ei vaikuta ennen 1 päivää tammikuuta 2002 tehtyjen sopimusten mukaisesti hankitun sähkön käyttöön.

6. Jos jakeluverkonhaltijat ovat vastuussa sähkönjakeluverkon tasapainottamisesta, niiden tätä varten vahvistamien sääntöjen on oltava tasapuolisia, avoimia ja syrjimättömiä ja niihin on sisällyttävä säännöt verkon käyttäjiltä tasepoikkeamista veloitettavista maksuista. Jakeluverkonhaltijoiden näiden palvelujen tarjontaan soveltamat ehdot ja edellytykset, säännöt ja tariffit mukaan luettuina, on määriteltävä syrjimättömällä ja kustannuksia vastaavalla tavalla 23 artiklan 2 kohdan mukaisesti, ja ne on julkaistava.

7. Suunnitellessaan jakeluverkon kehittämistä jakeluverkonhaltijan on harkittava energiatehokkuutta edistäviä kysynnänhallintatoimia ja/tai hajautettua sähköntuotantoa, jotka voivat tehdä sähkökapasiteetin ajantasaistamisen tai korvaamisen tarpeettomaksi.

15 artikla

Jakeluverkonhaltijoiden eriyttäminen

1. Jos jakeluverkonhaltija kuuluu vertikaalisesti integroituneeseen yritykseen, sen on oltava riippumaton muusta jakeluverkkoon liittymättömästä toiminnasta ainakin oikeudellisen muotonsa, organisaationsa ja päätöksentekonsa osalta. Nämä säännöt eivät velvoita erottamaan jakeluverkon voimavarojen omistajuutta vertikaalisesti integroituneesta yrityksestä.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen vaatimusten lisäksi jakeluverkonhaltijan, joka kuuluu vertikaalisesti integroituneeseen yritykseen, on oltava organisaationsa ja päätöksentekonsa osalta riippumaton muusta jakeluverkkoon liittymättömästä toiminnasta. Tämän saavuttamiseksi on sovellettava seuraavia vähimmäisvaatimuksia:

a) Jakeluverkonhaltijan hallinnosta vastaavat henkilöt eivät saa osallistua sellaisen integroituneen sähköalan yrityksen yritysrakenteisiin, joka vastaa, joko suoraan tai välillisesti, sähkön tuotantoon, siirtoon tai toimituksiin liittyvästä päivittäisestä toiminnasta.

b) Asianmukaiset toimenpiteet on toteutettava sen varmistamiseksi, että jakeluverkonhaltijan hallinnosta vastaavien henkilöiden ammatilliset edut otetaan huomioon tavalla, joka takaa sen, että he voivat toimia riippumattomasti.

c) Jakeluverkonhaltijalla on oltava verkon käyttöön, ylläpitoon tai kehittämiseen tarvittavien voimavarojen osalta tosiasiallinen päätösoikeus, joka on riippumaton integroituneesta sähköalan yrityksestä. Tämä ei saisi estää asianmukaisten koordinointimekanismien käyttöä sen varmistamiseksi, että emoyrityksen taloudelliset ja hallinnolliset valvontaoikeudet suojataan tytäryrityksestä saatavan pääoman tuoton osalta, jota säännellään epäsuorasti 23 artiklan 2

▼B

kohdan mukaisesti. Erityisesti tämä antaa emoyritykselle oikeuden hyväksyä jakeluverkonhaltijan vuosittaisen rahoitussuunnitelman tai vastaavan välineen ja asettaa yleiset rajat tytäryrityksen velkaantumisasteelle. Emoyrityksellä ei ole oikeutta antaa ohjeita, jotka koskevat päivittäisiä toimintoja tai jakelulinjojen rakentamiseen tai niiden laadun parantamiseen liittyviä yksittäisiä päätöksiä, jotka eivät ylitä hyväksytyn rahoitussuunnitelman tai vastaavan välineen ehtoja.

d) Jakeluverkonhaltijan on laadittava sääntöjen noudattamista koskeva ohjelma, jossa esitetään toimenpiteet sen varmistamiseksi, ettei syrjintää esiinny, sekä varmistettava ohjelman noudattamisen asianmukainen seuranta. Ohjelmassa on esitettävä työntekijöiden erityiset velvoitteet tämän tavoitteen saavuttamiseksi. Ohjelman noudattamisen seurannasta vastaavan henkilön tai elimen on esitettävä toteutetuista toimenpiteistä 23 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulle sääntelyviranomaiselle vuosittain kertomus, joka on julkaistava.

Jäsenvaltiot voivat päättää, ettei 1 ja 2 kohtaa sovelleta sellaisiin integroituneisiin sähköalan yrityksiin, joilla on alle 100 000 verkkoon liitettyä asiakasta tai jotka toimittavat sähköä pieniin erillisiin verkkoihin.

16 artikla

Luottamuksellisuus jakeluverkonhaltijoiden osalta

Jakeluverkonhaltijan on pidettävä liiketoiminnan harjoittamisen yhteydessä saadut, kaupallisesti arkaluontoiset tiedot luottamuksellisena, ja sen on estettävä omaa toimintaansa koskevien, mahdollisesti kaupallista etua tuottavien tietojen luovutus syrjivällä tavalla, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 18 artiklan soveltamista tai muun lakiin perustuvan tietojen luovutusvelvollisuuden täyttämistä.

17 artikla

Yhdistetty siirto- ja jakeluverkonhaltija

Edellä 10 artiklan 1 kohdassa ja 15 artiklan 1 kohdassa asetetut säännöt eivät estä sellaisen yhdistetyn siirto- ja jakeluverkonhaltijan toimintaa, joka on oikeudellisen muotonsa, organisaationsa ja päätöksentekonsa suhteen riippumaton muusta siirto- tai jakeluverkkoon liittymättömästä toiminnasta ja joka täyttää a—d alakohdassa tarkoitetut vaatimukset. Ne eivät velvoita erottamaan yhdistetyn siirto- ja jakeluverkon voimavarojen omistajuutta vertikaalisesti integroituneesta yrityksestä.

a) Yhdistetyn verkonhaltijan hallinnosta vastaavat henkilöt eivät saa osallistua sellaisen integroituneen sähköalan yrityksen yritysrakenteisiin, joka vastaa, joko suoraan tai välillisesti, sähkön tuotantoon tai toimituksiin liittyvästä päivittäisestä toiminnasta.

b) Asianmukaiset toimenpiteet on toteutettava sen varmistamiseksi, että yhdistetyn verkonhaltijan hallinnosta vastaavien henkilöiden ammatilliset edut otetaan huomioon tavalla, joka takaa sen, että he voivat toimia riippumattomasti.

c) Yhdistetyllä verkonhaltijalla on oltava verkon käyttöön, ylläpitoon ja kehittämiseen tarvittavien voimavarojen osalta tosiasiallinen päätösoikeus, joka on riippumaton integroituneesta sähköalan yrityksestä. Tämä ei saisi estää asianmukaisten koordinointimekanismien käyttöä sen varmistamiseksi, että emoyrityksen taloudelliset ja hallinnolliset valvontaoikeudet suojataan tytäryrityksestä saatavan pääoman tuoton osalta, jota säännellään epäsuorasti 23 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Erityisesti tämä antaa emoyritykselle oikeuden hyväksyä yhdistetyn verkonhaltijan vuosittaisen rahoitussuunnitelman tai vastaavan välineen ja asettaa yleiset rajat tytäryrityksen velkaantumisasteelle. Emoyrityksellä ei ole oikeutta antaa ohjeita, jotka koskevat päivittäisiä toimintoja tai siirto- ja jakelulinjojen rakentamiseen tai niiden laadun parantamiseen liittyviä yksittäisiä päätöksiä, jotka eivät ylitä hyväksytyn rahoitussuunnitelman tai vastaavan välineen ehtoja.

▼B

d) Yhdistetyn verkonhaltijan on laadittava sääntöjen noudattamista koskeva ohjelma, jossa esitetään toimenpiteet sen varmistamiseksi, ettei syrjintää esiinny, sekä varmistettava ohjelman noudattamisen asianmukainen seuranta. Ohjelmassa on esitettävä työntekijöiden erityiset velvoitteet tämän tavoitteen saavuttamiseksi. Ohjelman noudattamisen seurannasta vastaavan henkilön tai elimen on esitettävä toteutetuista toimenpiteistä 23 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulle sääntelyviranomaiselle vuosittain kertomus, joka on julkaistava.

VI LUKU

ERIYTTÄMINEN JA KIRJANPIDON AVOIMUUS

18 artikla

Oikeus tutustua tileihin

1. Jäsenvaltioilla tai niiden nimeämillä toimivaltaisilla viranomaisilla, 23 artiklassa tarkoitetut sääntelyviranomaiset mukaan luettuina, on oltava tehtäviensä hoitamisen niin edellyttäessä oikeus tutustua sähkölaitosyritysten tileihin 19 artiklan mukaisesti.

2. Jäsenvaltioiden ja nimettyjen toimivaltaisten viranomaisten, mukaan lukien 23 artiklassa tarkoitetut sääntelyviranomaiset, on pidettävä kaupallisesti arkaluontoiset tiedot luottamuksellisina. Jäsenvaltiot voivat edellyttää tällaisten tietojen luovuttamista, jos tämä on tarpeen, jotta toimivaltaiset viranomaiset voivat hoitaa tehtävänsä.

19 artikla

Tilien eriyttäminen

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että sähkölaitosyritysten kirjanpito hoidetaan 2 ja 3 kohdan mukaisesti.

2. Sähkölaitosyritysten on niiden omistajuusrakenteesta tai oikeudellisesta muodosta riippumatta laadittava tilinpäätöksensä, annettava tilinsä tarkastettaviksi ja julkaistava tilinpäätöksensä yhtiömuodoltaan tietynlaisten yhtiöiden tilinpäätöksistä perustamissopimuksen 44 artiklan 2 kohdan g alakohdan (*) nojalla 25 päivänä heinäkuuta 1978 annetun neljännen neuvoston direktiivin 78/660/ETY ([1]) nojalla annetun osakeyhtiöiden tilinpäätöksiä koskevan kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Yritysten, joilla ei ole lainsäädännöllistä velvoitetta julkaista tilinpäätöstään, on pidettävä jäljennös tilinpäätöksestä yleisön saatavilla pääkonttorissaan.

3. Syrjinnän, ristiinsubvention ja kilpailun vääristymisen välttämiseksi sähkölaitosyritysten on sisäisessä kirjanpidossaan pidettävä erillistä kirjanpitoa kustakin siirtoon ja jakeluun liittyvästä toiminnosta siten kuin niitä vaadittaisiin tekemään, jos erilliset yritykset harjoittaisivat kyseisiä toimintoja. Niiden on myös laadittava tilinpäätös, joka voi olla konsolidoitu, siirtoon ja jakeluun liittymättömistä muista sähköliiketoiminnoista. Niiden on pidettävä erillistä kirjanpitoa vaatimukset täyttäville asiakkaille ja muille asiakkaille suoritettaviin toimituksiin liittyvistä toiminnoista 1 päivään heinäkuuta 2007 asti. Kirjanpidossa on eriteltävä siirto-/jakeluverkon omistamisesta saatava tuotto. Yritysten on tarvittaessa laadittava konsolidoitu tilinpäätös muista kuin sähköalaan kuuluvista toiminnoista. Sisäisessä kirjanpidossa on laadittava tase ja tuloslaskelma kustakin liiketoiminnasta.

(*) Direktiivin 78/660/EY nimike on mukautettu Euroopan yhteisön perustamissopimuksen artikloiden uudelleen numeroinnin, jota Amsterdamin sopimuksen 12 artikla edellyttää, ottamiseksi huomioon; alkuperäinen viittaus oli 54 artiklan 3 kohdan g alakohtaan.

([1]) EYVL L 222, 14.8.1978, s. 11.. Direktiivi sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2001/65/EY (EYVL L 283, 27.10.2001, s. 28).

▼B

4. Edellä 2 kohdassa tarkoitetussa tilintarkastuksessa on varmistettava erityisesti, että noudatetaan 3 kohdassa tarkoitettua velvoitetta välttää syrjintää ja ristiinsubventiota.

VII LUKU

VERKKOON PÄÄSYN JÄRJESTÄMINEN

20 artikla

Kolmannen osapuolen pääsy verkkoon

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kolmansien osapuolten päästämiseksi siirto- ja jakeluverkkoihin luodaan järjestelmä, jossa käytetään julkaistuja tariffeja, jota voidaan soveltaa kaikkiin vaatimukset täyttäviin asiakkaisiin ja jota sovelletaan puolueettomasti ja harjoittamatta syrjintää verkon käyttäjien välillä. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 23 artiklan mukaisesti hyväksytään nämä tariffit tai niiden laskentamenetelmät ennen niiden voimaantuloa ja että tariffit ja, jos ainoastaan menetelmät hyväksytään, menetelmät julkaistaan ennen niiden voimaantuloa.

2. Siirto- tai jakeluverkonhaltija voi evätä verkkoon pääsyn, jos verkon kapasiteetti ei ole riittävä. Epäämiselle on esitettävä asianmukaiset perustelut ottaen erityisesti huomioon 3 artiklan säännökset. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kun verkkoon pääsy evätään, siirto- tai jakeluverkonhaltija antaa tarvittaessa tietoja toimenpiteistä, joita verkon vahvistaminen edellyttäisi. Tietoja pyytävältä osapuolelta voidaan periä kohtuullinen maksu, jossa on otettu huomioon tietojen antamisesta aiheutuvat kustannukset.

21 artikla

Markkinoiden avaaminen ja vastavuoroisuus

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että vaatimukset täyttäviä asiakkaita ovat:

a) 1 päivään heinäkuuta 2004 asti direktiivin 96/92/EY 19 artiklan 1—3 kohdassa tarkoitetut, vaatimukset täyttävät asiakkaat; jäsenvaltioiden on julkaistava vuosittain 31 päivään tammikuuta mennessä vaatimukset täyttävien asiakkaiden määrittelyperusteet,

b) viimeistään 1 päivästä heinäkuuta 2004 alkaen kaikki muut kuin kotitalousasiakkaat,

c) 1 päivästä heinäkuuta 2007 alkaen kaikki asiakkaat.

2. Epätasapainon välttämiseksi sähkömarkkinoiden avautumisen yhteydessä:

a) sähköntoimitussopimuksia, jotka tehdään toisen jäsenvaltion verkkoon kuuluvan vaatimukset täyttävän asiakkaan kanssa, ei voida kieltää, jos tämän asiakkaan katsotaan olevan vaatimukset täyttävä asiakas molemmissa näistä verkoissa;

b) siinä tapauksessa, että a alakohdassa tarkoitetuista liiketoimista kieltäydytään, koska asiakas katsotaan vaatimukset täyttäväksi asiakkaaksi vain toisessa näistä kahdesta verkosta, komissio voi sen jäsenvaltion pyynnöstä, johon vaatimukset täyttävä asiakas on sijoittunut, ja ottaen huomioon markkinatilanteen ja yleisen edun, velvoittaa liiketoimesta kieltäytyneen osapuolen toimittamaan pyydetyn toimituksen.

22 artikla

Erilliset linjat

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta:

a) kaikki sähköntuottajat ja sähköntoimittajat, jotka ovat sijoittautuneet niiden alueelle, voivat toimittaa sähköä erillisen linjan välityksellä omille laitoksilleen, tytäryrityksilleen ja vaatimukset täyttäville asiakkailleen;

▼B

b) tuottaja ja sähköntoimittajat voivat toimittaa sähköä erillisen linjan välityksellä kenelle tahansa vaatimukset täyttävälle asiakkaalle niiden alueella.

2. Jäsenvaltioiden on laadittava arviointiperusteet, joita käytetään myönnettäessä lupia niiden alueella tapahtuvalle erillisten linjojen rakentamiselle. Näiden arviointiperusteiden on oltava tasapuoliset ja syrjimättömät.

3. Mahdollisuudet toimittaa sähköä erillisen linjan välityksellä 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla eivät vaikuta mahdollisuuteen tehdä sähköä koskevia sopimuksia 20 artiklan mukaisesti.

4. Jäsenvaltiot voivat määrätä, että luvan saaminen erillisen linjan rakentamiseksi edellyttää joko verkkoon pääsyn epäämistä, kun se on asianmukaista 20 artiklan perusteella, tai riitojen ratkaisumenettelyn aloittamista 23 artiklan mukaisesti.

5. Jäsenvaltiot voivat evätä luvan erillisen linjan rakentamiselle, jos luvan myöntäminen estäisi 3 artiklan säännösten soveltamisen. Epäämiselle on esitettävä asianmukaiset perustelut.

23 artikla

Sääntelyviranomaiset

1. Jäsenvaltioiden on nimettävä yksi tai useampi toimivaltainen elin toimimaan sääntelyviranomaisina. Näiden viranomaisten on oltava täysin riippumattomia sähköalan teollisuuden eduista. Niiden on tätä artiklaa soveltamalla varmistettava ainakin syrjimättömyys, tosiasiallinen kilpailu ja markkinoiden tehokas toiminta seuraten erityisesti seuraavia seikkoja:

a) yhteenliittämiskapasiteetin hallintaa ja jakamista koskevat säännöt yhdessä niiden jäsenvaltioiden sääntelyviranomaisen tai sääntelyviranomaisten kanssa, joiden verkkoon siirtoyhteydet ovat olemassa;

b) mekanismit, joiden avulla käsitellään siirtorajoituksia kansallisessa sähköverkossa;

c) aika, jonka siirto- ja jakeluyritykset käyttävät liitäntöjen ja korjausten suorittamiseen;

d) siirto- ja jakeluverkonhaltijoiden julkaisemat asianmukaiset tiedot rajayhdysjohdoista, verkon käytöstä ja kapasiteetin jakamisesta eri osapuolille, ottaen huomioon, että muita kuin tiivistelmän muodossa olevia tietoja on käsiteltävä kaupallisesti luottamuksellisina;

e) 19 artiklassa tarkoitettu tosiasiallinen kirjanpidollinen eriyttäminen sen varmistamiseksi, että sähköntuotantoon, siirtoon, jakeluun ja toimitukseen liittyvien toimintojen välillä ei esiinny ristiinsubventioita;

f) uusien sähköntuottajien liittämistä koskevat ehdot, edellytykset ja tariffit sen varmistamiseksi, että ne ovat puolueettomia, avoimia ja syrjimättömiä, ottaen erityisesti huomioon erilaisten uusiutuvia energialähteitä koskevien teknologioiden, hajautetun sähköntuotannon sekä sähkön ja lämmön yhteistuotannon kustannukset ja edut;

g) missä määrin siirto- ja jakeluverkonhaltijat täyttävät 9 ja 14 artiklan mukaiset tehtävänsä;

h) avoimuuden ja kilpailun astetta.

Tämän artiklan nojalla perustetut viranomaiset julkaisevat vuosittain kertomuksen a)—h) alakohdassa tarkoitettujen seurantatoimien tuloksista.

2. Sääntelyviranomaisten on vahvistettava tai hyväksyttävä ennen niiden voimaantuloa ainakin ne menetelmät, joita käytetään seuraavien seikkojen laskennassa tai niitä koskevien ehtojen ja edellytysten vahvistamisessa:

a) liittäminen ja pääsy kansallisiin verkkoihin, siirto- ja jakelutariffit mukaan luettuina. Näiden tariffien tai menetelmien on mahdollistettava tarvittavien investointien toteuttaminen verkkoihin niin, että kyseisillä investoinneilla voidaan varmistaa verkkojen toimivuus;

▼B

b) tasapainottamispalvelujen tarjonta.

3. Sen estämättä, mitä 2 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat säätää, että sääntelyviranomaisten on toimitettava tariffit tai ainakin 2 kohdassa tarkoitetut menetelmät ja 4 kohdassa tarkoitetut muutokset asianomaiselle jäsenvaltion elimelle virallista päätöstä varten. Asianomaisella elimellä on siinä tapauksessa oltava valtuudet joko hyväksyä tai hylätä sääntelyviranomaisen esittämä päätösehdotus. Toimitetut tariffit tai menetelmät tai niiden muutokset on julkaistava yhdessä päätöksen kanssa virallisen päätöksenteon yhteydessä. Myös päätösehdotuksen virallinen hylkääminen on julkaistava perusteluineen.

4. Sääntelyviranomaisilla on oikeus vaatia, että siirto- tai jakeluverkonhaltijat tarvittaessa muuttavat 1, 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuja ehtoja ja edellytyksiä, tariffeja, sääntöjä ja menetelmiä sen varmistamiseksi, että ne ovat oikeasuhteisia ja niitä sovelletaan syrjimättömällä tavalla.

5. Jos jokin osapuoli haluaa tehdä valituksen siirto- tai jakeluverkonhaltijasta 1, 2 ja 4 kohdassa tarkoitettujen seikkojen osalta, se voi osoittaa valituksensa sääntelyviranomaiselle, joka tekee riitojen ratkaisijana toimivana viranomaisena asiasta päätöksen kahden kuukauden kuluessa valituksen vastaanottamisesta. Tätä määräaikaa voidaan pidentää kahdella kuukaudella, jotta sääntelyviranomainen voi hankkia lisätietoja. Määräaikaa voidaan pidentää edelleen valituksen tekijän suostumuksella. Päätös on sitova, paitsi jos ja siihen asti kun se kumotaan muutoksenhaussa.

Jos valitus tehdään tariffeista, jotka koskevat uusien suurten voimaloiden liittämistä, sääntelyviranomainen voi pidentää edellä mainittua kahden kuukauden määräaikaa.

6. Kuka tahansa haittaa kärsinyt osapuoli, jolla on oikeus tehdä valitus 2, 3 tai 4 kohdan mukaisesti tehdystä menetelmiä koskevasta päätöksestä tai, jos sääntelyviranomaisella on velvollisuus neuvotella, ehdotetuista menetelmistä, voi viimeistään kahden kuukauden kuluessa tai jäsenvaltioiden asettaman lyhyemmän ajanjakson kuluessa päätöksen tai päätösehdotuksen julkaisemisesta esittää valituksen vaatien päätöksen uudelleen tarkastelua. Valituksella ei ole lykkäävää vaikutusta.

7. Jäsenvaltioiden on toteutettava toimenpiteet sen varmistamiseksi, että sääntelyviranomaiset voivat hoitaa 1—5 kohdassa tarkoitetut tehtävänsä tehokkaasti ja ripeästi.

8. Jäsenvaltioiden on luotava sellaiset asianmukaiset ja tehokkaat menetelmät sääntelyn, valvonnan ja avoimuuden takaamiseksi, joilla vältetään määräävän aseman väärinkäyttö erityisesti kuluttajien etujen vastaisella tavalla ja kaikenlainen markkinoiden valtaukseen tähtäävä toiminta. Näissä menetelmissä on otettava huomioon perustamissopimuksen määräykset ja erityisesti sen 82 artikla.

Jäsenvaltioiden asiasta vastaavat viranomaiset antavat kilpailulainsäädännön mukaisesti komissiolle vuoteen 2010 saakka vuosittain 31 päivään heinäkuuta mennessä kertomuksen määräävästä markkina-asemasta, markkinoiden valtaukseen tähtäävästä tai kilpailua rajoittavasta toiminnasta. Lisäksi kertomuksessa arvioidaan omistussuhteissa tapahtuneita muutoksia ja käytännön toimia, joita on toteutettu kansallisella tasolla markkinoiden toimijoiden riittävän moninaisuuden varmistamiseksi, tai toteutettuja käytännön toimia yhteenliittämisen ja kilpailun tehostamiseksi. Vuodesta 2010 alkaen asiasta vastaavat viranomaiset antavat kertomuksen joka toinen vuosi.

9. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että vastuussa olevia luonnollisia tai oikeushenkilöitä vastaan toteutetaan asianmukaiset toimenpiteet, jäsenvaltioiden kansallisen lainsäädännön mukaiset hallinnolliset toimet tai rikosoikeudelliset menettelyt mukaan luettuina, jos tässä direktiivissä säädettyjä luottamuksellisuussääntöjä ei ole noudatettu.

10. Rajojen yli ulottuvat riidat ratkaisee se päätösvaltainen sääntelyviranomainen, jolla on verkon käytön tai verkkoon pääsyn epäävää verkonhaltijaa koskeva tuomiovalta.

▼B

11. 5 ja 6 kohdassa tarkoitetut valitukset eivät rajoita yhteisön oikeuden ja kansallisen lainsäädännön mukaisen muutoksenhakuoikeuden käyttöä.

12. Kansalliset sääntelyviranomaiset osallistuvat sisämarkkinoiden kehittämiseen ja yhtäläisten toimintaedellytysten luomiseen tekemällä avoimesti yhteistyötä toistensa ja komission kanssa.

VIII LUKU

LOPPUSÄÄNNÖKSET

24 artikla

Varotoimenpiteet

Jos energiamarkkinoilla ilmenee äkillinen kriisi tai jos ihmisten, laitteiden tai laitosten turvallisuus tai verkon toiminta vaarantuu, jäsenvaltio voi toteuttaa tilapäisesti tarpeelliset varotoimenpiteet.

Näiden toimenpiteiden sisämarkkinoiden toiminnalle aiheuttaman häiriön on oltava mahdollisimman vähäistä, eivätkä nämä toimenpiteet saa ulottua laajemmalle kuin mikä on ehdottoman välttämätöntä äkillisesti ilmenneiden vaikeuksien poistamiseksi.

Asianomaisen jäsenvaltion on viipymättä ilmoitettava kyseisistä toimenpiteistä muille jäsenvaltioille ja komissiolle, joka voi päättää, että kyseisen jäsenvaltion on muutettava toimenpiteitä tai lopetettava ne, sikäli kuin ne vääristävät kilpailua ja vaikuttavat kauppaan haitallisesti yhteisen edun vastaisella tavalla.

25 artikla

Sähköntuonnin seuranta

Jäsenvaltioiden on joka kolmas kuukausi ilmoitettava komissiolle fyysisten sähkövirtojen osalta sähköntuonnista, jota on tapahtunut edellisten kolmen kuukauden aikana kolmansista maista.

26 artikla

Poikkeukset

1. Jäsenvaltiot, jotka voivat osoittaa direktiivin voimaantulon jälkeen, että niiden pienten erillisten verkkojen toiminnassa on huomattavia vaikeuksia, voivat hakea olemassa olevan kapasiteetin kunnostamisen, parantamisen ja lisäämisen osalta IV, V, VI ja VII luvun sekä, erittäin pienen erillisen verkon tapauksessa III luvun, asiaankuuluvista säännöksistä poikkeuksia, joita komissio voi niille myöntää. Komissio ilmoittaa ennen päätöstään jäsenvaltioille näistä hakemuksista luottamuksellisuutta noudattaen. Päätös julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*. Tätä artiklaa sovelletaan myös Luxemburgiin.

2. Jäsenvaltio, jolla on direktiivin voimaantulon jälkeen teknisistä syistä huomattavia vaikeuksia avata markkinoitaan 21 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen, muiden kuin kotitalousasiakkaiden tietyille rajoitetuille ryhmille, voi hakea tästä säännöksestä poikkeusta, jonka komissio voi sille myöntää korkeintaan 18 kuukaudeksi 30 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta päivämäärästä. Tällaisen poikkeuksen voimassaolo päättyy joka tapauksessa 21 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettuna määräaikana.

27 artikla

Uudelleentarkastelu

Siinä tapauksessa, että 28 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun kertomuksen päätelmänä komissio toteaa, että jossakin jäsenvaltiossa, jossa verkkoon pääsy on järjestetty tehokkaasti siten, että se mahdollistaa täysin tehokkaan, syrjimättömän ja esteettömän verkkoon pääsyn, tietyt tässä direktiivissä yrityksille asetetut velvoitteet (esimerkiksi jakeluverkonhaltijoiden oikeudellisen eriyttämisen osalta) eivät ole oikeasuhteisia

▼B

asetettuun tavoitteeseen nähden, tämä jäsenvaltio voi pyytää komissiolta vapautusta kyseisestä vaatimuksesta.

Jäsenvaltion on esitettävä pyyntönsä viipymättä komissiolle kaikkien sellaisten asiaa koskevien tietojen kanssa, jotka ovat tarpeen sen osoittamiseksi, että kertomuksessa todettu tehokas verkkoon pääsy ylläpidetään myös vastedes.

Komissio antaa jäsenvaltion esittämää pyyntöä koskevan lausuntonsa kolmen kuukauden kuluessa sen vastaanottamisesta ja tekee tarvittaessa ehdotuksia Euroopan parlamentille ja neuvostolle direktiivin asiaankuuluvien säännösten muuttamisesta. Komissio voi direktiivin muuttamista koskevissa ehdotuksissa ehdottaa jäsenvaltion vapauttamista tietyistä vaatimuksista, jos jäsenvaltio toteuttaa asianmukaisesti yhtä tehokkaita toimenpiteitä.

28 artikla

Kertomukset

1. Komissio seuraa ja arvioi tämän direktiivin soveltamista ja antaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen yleisestä edistymisestä direktiivin voimaantuloa seuraavan ensimmäisen vuoden loppuun mennessä ja sen jälkeen vuosittain. Kertomuksessa käsitellään ainakin seuraavia näkökohtia:

a) saatu kokemus ja edistyminen täydellisten ja täysin toimivien sähkön sisämarkkinoiden luomisessa sekä tähän liittyvät jäljellä olevat esteet, mukaan luettuina määräävään markkina-asemaan, markkinoiden keskittymiseen, markkinoiden valtaamiseen tähtäävään tai kilpailua rajoittavaan toimintaan liittyvät näkökohdat ja niiden vaikutukset markkinoiden vääristymiseen;

b) missä määrin tässä direktiivissä asetettujen, toimintojen eriyttämistä ja tariffeja koskevien vaatimusten avulla on onnistuttu varmistamaan tasapuolinen ja syrjimätön pääsy yhteisön sähköverkkoon ja yhtäläinen kilpailun taso, sekä sähkömarkkinoiden avautumisen taloudelliset, sosiaaliset ja ympäristöön liittyvät seuraukset asiakkaille;

c) sellaisten kysymysten käsittely, jotka liittyvät sähköverkon kapasiteettiin ja sähkön toimitusvarmuuteen yhteisössä ja erityisesti kysynnän ja tarjonnan vallitsevaan ja ennakoituun tasapainoon ottaen huomioon eri alueiden välinen fyysinen siirtokapasiteetti;

d) erityistä huomiota kiinnitetään jäsenvaltioiden toteuttamiin toimenpiteisiin kysyntähuippujen kattamiseksi ja yhden tai useamman sähköntoimittajan toimitusvajausten hoitamiseksi;

e) edellä 15 artiklan 2 kohdassa säädetyn poikkeuksen täytäntöönpano kynnysarvon mahdollista tarkistamista varten;

f) yleinen arvio edistymisestä kahdenvälisissä suhteissa kolmansiin maihin, jotka tuottavat ja vievät tai kuljettavat sähköä, mukaan luettuina edistyminen markkinoiden yhdentymisessä, sähköllä käytävän kaupan sosiaaliset ja ympäristövaikutukset ja kyseisten kolmansien maiden pääsy verkkoon;

g) mahdollisesti tarvittavat yhdenmukaistamisvaatimukset, jotka eivät liity tämän direktiivin säännöksiin;

h) tapa, jolla jäsenvaltiot ovat toteuttaneet käytännössä 3 artiklan 6 kohdan energiamerkintöjä koskevat vaatimukset, sekä tapa, jolla asiaa koskevat komission suositukset on otettu huomioon.

Kertomuksessa voidaan tarvittaessa antaa suosituksia erityisesti merkintäsääntöjen soveltamisalan ja soveltamistavan osalta, mukaan luettuina esimerkiksi se, miten viitataan olemassa oleviin viitelähteisiin ja kyseisten lähteiden sisältöön, ja erityisesti suosituksia siitä, miten tiedot eri energialähteisiin perustuvasta sähköntuotannosta johtuvista ympäristövaikutuksista, ainakin hiilidioksidipäästöistä ja radioaktiivisista jätteistä, voidaan asettaa saataville avoimessa, helposti käytettävässä ja vertailukelpoisessa muodossa koko Euroopan unionin alueella, ja miten jäsenvaltioiden toteuttamat toimenpiteet toimittajien antamien tietojen paikkansapitävyyden valvomiseksi voidaan selk-

▼B

eyttää, sekä suosituksia toimenpiteiksi määräävän markkina-aseman ja markkinoiden keskittymisen kielteisten vaikutusten torjumiseksi.

2. Lisäksi 1 kohdassa tarkoitetussa kertomuksessa analysoidaan joka toinen vuosi erilaisia toimenpiteitä, joita jäsenvaltiot ovat toteuttaneet julkisen palvelun velvoitteiden täyttämiseksi, sekä tarkastellaan näiden toimenpiteiden tehokkuutta ja erityisesti niiden vaikutuksia sähkömarkkinoilla käytävään kilpailuun. Kertomuksessa voidaan tarvittaessa suosittaa toimenpiteitä, joita olisi toteutettava kansallisella tasolla korkeiden julkisen palvelun vaatimusten täyttämiseksi tai joilla pyritään estämään markkinoiden sulkeutuminen.

3. Komissio toimittaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2006 yksityiskohtaisen kertomuksen edistymisestä sähkön sisämarkkinoiden toteuttamisessa. Kertomuksessa käsitellään erityisesti:

— syrjimätöntä verkkoon pääsyä,

— tehokkaan sääntelyn toteutumista,

— verkkojen yhteenliittämisen infrastruktuurin kehitystä ja toimitusvarmuustilannetta yhteisössä,

— sitä, missä määrin pienet yritykset ja kotitaloudet hyötyvät markkinoiden avautumisen kaikista eduista erityisesti julkisen palvelun vaatimusten osalta,

— sitä, missä määrin markkinat ovat käytännössä avoimet tosiasialliselle kilpailulle, mukaan luettuina määräävään markkina-asemaan, markkinoiden keskittymiseen ja markkinoiden valtaamiseen tähtäävään tai kilpailua rajoittavaan toimintaan liittyvät näkökohdat,

— sitä, missä määrin kuluttajat todellisuudessa vaihtavat toimittajaa ja neuvottelevat uudelleen tariffeja,

— hintakehityksestä, mukaan lukien toimitushinnat, suhteessa markkinoiden avautumisasteeseen,

— kokemus direktiivin soveltamisesta, mitä tulee verkonhaltijoiden tosiasialliseen riippumattomuuteen vertikaalisesti integroituneissa yrityksissä ja muiden, vaikutukseltaan oikeudellista eriyttämistä vastaavien toimenpiteiden kehittämiseen toiminnallisen riippumattomuuden ja kirjanpidollisen eriyttämisen lisäksi.

Komissio tekee tarvittaessa Euroopan parlamentille ja neuvostolle ehdotuksia, etenkin taatakseen julkisen palvelun korkean tason.

Komissio tekee tarvittaessa Euroopan parlamentille ja neuvostolle ehdotuksia, etenkin varmistaakseen jakeluverkonhaltijoiden täydellisen ja tosiasiallisen riippumattomuuden ennen 1 päivää heinäkuuta 2007. Tarvittaessa nämä ehdotukset koskevat kilpailulainsäädännön mukaisesti myös toimenpiteitä, joilla voidaan puuttua määräävään markkina-asemaan, markkinoiden keskittymiseen ja markkinoiden valtaamiseen tähtäävään tai kilpailua rajoittavaan toimintaan.

29 artikla

Kumoaminen

Kumotaan direktiivi 90/547/ETY 1 päivästä heinäkuuta 2004 alkaen.

Kumotaan direktiivi 96/92/EY 1 päivästä heinäkuuta 2004 alkaen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta jäsenvaltioiden velvoitteita noudattaa määräaikoja mainitun direktiivin saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä ja sen soveltamiseksi. Viittaukset kumottuun direktiiviin on käsitettävä viittauksiksi tähän direktiiviin, ja niitä luettaessa on käytettävä liitteessä B olevaa vastaavuustaulukkoa.

30 artikla

Täytäntöönpano

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 1 päivänä heinäkuuta 2004. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

▼B

2. Jäsenvaltiot voivat lykätä 15 artiklan 1 kohdan täytäntöönpanoa 1 päivään heinäkuuta 2007, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 15 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen vaatimusten noudattamista.

3. Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin, tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne virallisesti julkaistaan. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

31 artikla

Voimaantulo

Tämä direktiivi tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

32 artikla

Osoittaminen

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

▼B

LIITE A

Kuluttajansuojatoimenpiteet

Rajoittamatta kuluttajansuojaa koskevien yhteisön sääntöjen ja erityisesti Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/7/EY ([1]) ja neuvoston direktiivin 93/13/EY ([2]) soveltamista, 3 artiklassa tarkoitetuilla toimenpiteillä on määrä varmistaa, että:

a) asiakkailla on oikeus tehdä sähkön palveluntarjoajansa kanssa sopimus, jossa eritellään seuraavat tiedot:

   — palveluntarjoajan nimi ja osoite

   — tarjotut palvelut, tarjottujen palvelujen laatu sekä perusliittymän toimitusaika

   — tarjotut ylläpitopalvelutyypit, jos niitä on tarjolla

   — menetelmät, joiden avulla voi saada ajantasaisia tietoja kaikista sovellettavista tariffeista ja ylläpitomaksuista

   — sopimuksen kesto sekä palvelujen ja sopimuksen uusimiseen ja päättämiseen sovellettavat ehdot, mahdollinen irtisanomisoikeus

   — mahdolliset korvaukset ja hyvitysmenettelyt, joita sovelletaan, jos sovittua palvelun laatua ei saavuteta, ja

   — menetelmä, jonka avulla aloitetaan f kohdan mukainen riitojenratkaisumenettely.

   Ehtojen on oltava oikeudenmukaiset, ja niiden on oltava etukäteen tiedossa. Kyseiset tiedot on joka tapauksessa annettava ennen sopimuksen tekemistä tai vahvistamista. Jos sopimuksia tehdään kolmannen osapuolen välityksellä, edellä mainitut tiedot on silloinkin annettava ennen sopimuksen tekemistä;

b) asiakkaille annetaan ajoissa tieto kaikista sopimusehtojen muuttamista koskevista aikomuksista ja heille tiedotetaan heidän oikeudestaan sanoutua irti sopimuksesta saadessaan tietää ehtojen muuttuvan. Palveluntarjoajien on ilmoitettava maksujen korotukset tilaajilleen suoraan asianmukaisena ajankohtana, kuitenkin viimeistään tavanomaisen laskutuskauden kuluessa siitä, kun korotukset tulevat voimaan. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että asiakkaat voivat vapaasti sanoutua irti sopimuksista, jos ne eivät hyväksy uusia sopimusehtoja, joista sähkön palveluntarjoaja on niille ilmoittanut;

c) asiakkaat saavat selkeät tiedot liittymiin sekä sähköpalvelujen käyttöön sovellettavista hinnoista ja tariffeista sekä niitä koskevien sopimusten vakioehdoista;

d) asiakkaat voivat valita useista eri maksumenetelmistä. Ehtojen ja edellytysten mahdollisten erojen on heijastettava erilaisista maksujärjestelmistä toimittajalle johtuvia kuluja. Yleisten ehtojen ja edellytysten on oltava oikeudenmukaisia ja avoimia. Ne on esitettävä selvällä ja ymmärrettävällä tavalla. Asiakkaita on suojeltava epäoikeudenmukaisilta tai harhaanjohtavilta myyntimenetelmiltä;

e) asiakkaita ei veloiteta toimittajan vaihtamisesta;

f) asiakkaiden käyttöön tarjotaan avoimia, yksinkertaisia ja kohtuuhintaisia menettelyjä heidän valitustensa käsittelyä varten. Kyseisten menettelyjen avulla on mahdollista ratkaista riidat oikeudenmukaisesti ja nopeasti, ja tarvittaessa voidaan soveltaa korvaus- ja/tai hyvitysjärjestelmää. Riitojenratkaisumenettelyissä olisi noudatettava mahdollisuuksien mukaan komission suosituksen 98/257/EY periaatteita ([3]);

g) asiakkaille, jotka kuuluvat 3 artiklan 3 kohdan perusteella annettujen jäsenvaltioiden säädösten nojalla yleispalvelun piiriin, ilmoitetaan heidän yleispalvelua koskevista oikeuksistaan.

([1]) EYVL L 144, 4.6.1997, s. 19.
([2]) EYVL L 95, 21.4.1993, s. 29.
([3]) EYVL L 115, 17.4.1998, s. 31.

▼B

LIITE B

Vastaavuustaulukko

Direktiivi 96/92/EY	Tämä direktiivi	
1 artikla	1 artikla	Soveltamisala
2 artikla	2 artikla	Määritelmät
3 artikla ja 10 artiklan 1 kohta	3 artikla	Julkisen palvelun velvoitteet ja kuluttajansuoja
—	4 artikla	Toimitusvarmuuden seuranta
7 artiklan 2 kohta	5 artikla	Tekniset säännöt
4 ja 5 artikla	6 artikla	Lupamenettely uuden kapasiteetin osalta
4 ja 6 artikla	7 artikla	Uutta kapasiteettia koskeva tarjouskilpailu
7 artiklan 1 kohta	8 artikla	Siirtoverkonhaltijoiden nimeäminen
7 artiklan 3—5 kohta	9 artikla	Siirtoverkonhaltijan tehtävät
7 artiklan 6 kohta	10 artikla	Siirtoverkonhaltijoiden eriyttäminen
8 artikla	11 artikla	Ajojärjestys ja tasapainottaminen
9 artikla	12 artikla	Luottamuksellisuus siirtoverkonhaltijoiden osalta
10 artiklan 2 ja 3 kohta	13 artikla	Jakeluverkonhaltijoiden nimeäminen
11 artikla	14 artikla	Jakeluverkonhaltijan tehtävät
—	15 artikla	Jakeluverkonhaltijoiden eriyttäminen
12 artikla	16 artikla	Luottamuksellisuus jakeluverkonhaltijoiden osalta
—	17 artikla	Yhdistetty siirto- ja jakeluverkonhaltija
13 artikla	18 artikla	Oikeus tutustua tileihin
14 artikla	19 artikla	Tilien eriyttäminen
15—18 artikla	20 artikla	Kolmannen osapuolen pääsy verkkoon
19 artikla	21 artikla	Markkinoiden avaaminen ja vastavuoroisuus
21 artikla	22 artikla	Erilliset linjat
20 artiklan 3 ja 4 kohta ja 22 artikla	23 artikla	Sääntelyviranomaiset
23 artikla	24 artikla	Varotoimenpiteet
—	25 artikla	Sähköntuonnin seuranta
24 artikla	26 artikla	Poikkeukset
—	27 artikla	Uudelleentarkastelu
25 ja 26 artikla	28 artikla	Kertomukset
—	29 artikla	Kumoaminen
27 artikla	30 artikla	Täytäntöönpano
28 artikla	31 artikla	Voimaantulo
29 artikla	32 artikla	Osoittaminen
	Liite A	Kuluttajansuojatoimenpiteet